

PM 2008:106 RIV (Dnr 322-550/2008)

Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas (SOU 2007:34)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen ”Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas” (SOU 2007:34) överlämnas och åberopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har för yttrande sänt ut betänkandet ”Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas” (SOU 2007:34). I betänkandet föreslås att barn i familjer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning ska ha rätt till undervisning inom det offentliga skolväsendet på huvudsakligen samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. Någon skolplikt för dessa barn ska inte införas. Vidare föreslås att de barn som här avses ska ha rätt att delta i offentligt driven förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Utredarna bedömer att det regelsystem som föreslås är förenligt med tillämpliga sekretessbestämmelser och bestämmelser om underrättelse-, uppgifts- och anmälningsskyldighet till polisen och socialtjänsten och att några författningsändringar därför inte behövs på dessa områden. Utredarna anser inte att det ska införas något förbud för polisen att hämta barn som ska avvisas eller utvisas i förskolor eller skolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslaget men anser att det tänkta ersättningssystemet bör omarbetas så att respektive kommun får täckning för sina respektive kostnader.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet.

Mina synpunkter

Det är oerhört värdefullt och viktigt att barn som skall avvisas eller utvisas ges möjlighet att gå i förskola och skola och därmed få en möjlighet att komma ur sin isolering och ingå i ett socialt sammanhang. Detta är ett angeläget och mycket välkommet förslag från regeringen för att öka livskvaliteten för de barn som idag håller sig gömda.

Det är av stor vikt att elever behandlas på samma sätt oavsett hur länge de befinner sig i landet. Skolan kommer att ha svårt att avgöra hur länge eleven kommer att finnas kvar i verksamheten.

För att barn som lever gömda ska komma till skolan är det viktigt att säkerställa att sekretessen är sådan att familjens boende inte riskerar att upptäckas på grund av barnets skolgång.

Jag vill slutligen framhålla att ersättningen från staten till kommunerna måste täcka de faktiska kostnader som kommunen har för verksamheten.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen ”Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas” (SOU 2007:34) överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 30 april 2008

LOTTA EDHOLM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Sammanfattning av ”Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas” (SOU 2007:34)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att
som svar på remissen ”Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas” överlämna och åberopa följande:

Det är självklart att barns rätt till utbildning är en okränkbar rättighet. Samhället måste anstränga sig maximalt för att den rätten inte ska bero på medborgarskap eller vilka papper som finns tillgängliga för att styrka barnets identitet.

Förslaget i utredningen är ett steg i rätt riktning. Barn och unga som lever gömda ska ha rätt till utbildning i det offentliga skolväsendet. Många mår psykiskt dåligt och särskilda resurser krävs för att ge dem stöd. Det finns däremot flera brister i systemet som föreslås. Om inte skolan får fungera som en frizon där man inte riskerar att bli påkommen och hämtad av polis och rättsväsende, kan det leda till att familjer håller sina barn från skolan för att skydda sig själva och syskon till barnet. Möjligheten att göra skolor till frizoner behöver utredas ytterligare.

Dessutom är flyktingmottagning ett odelat statligt ansvar. Det innebär att kostnader för att införa en reglerad rätt till utbildning i olika former för barn och ungdomar som håller sig undan ett avvisnings- eller utvisningsbeslut därför måste finansieras fullt ut av staten. Den modell som föreslås i utredningen gör att ersättningarna till kommunerna inte anpassas till faktiskt antal elever, flyktingströmmar eller till de verkliga kostnaderna. Utredningens förslag omfattar dessutom endast barn som fått ett verkställbart beslut om utvisning eller avvisning. Barn som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd, s.k. papperslösa barn, omfattas däremot inte av lagregleringen.

Bättre är om rätten till utbildning verkligen erkänns alla barn och att den finansiella modellen mer liknade den som används för diplomatbarn.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I betänkandet föreslås att barn i familjer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning ska ha rätt till undervisning inom det offentliga skolväsendet på huvudsakligen samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. Någon skolplikt för dessa barn ska inte införas. Vidare föreslås att de barn som här avses ska ha rätt att delta i offentligt driven förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Utredarna bedömer att det regelsystem som föreslås är förenligt med tillämpliga sekretessbestämmelser och bestämmelser om underrättelse-, uppgifts- och anmälningsskyldighet till polisen och socialtjänsten och att några författningsändringar därför inte behövs på dessa områden. Utredarna anser inte att det ska införas något förbud för polisen att hämta barn som ska avvisas eller utvisas i förskolor eller skolor.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till förslaget om att barn och ungdomar som lever gömda ska kunna gå i förskola och skola och därmed får en möjlighet att komma ur sin isolering och ingå i ett socialt sammanhang och ges en utbildning.

De nuvarande reglerna om sekretess mellan skolan, förskoleverksamheten skolbarnomsorgen och andra myndigheter föreslås inte ändras. Det innebär att staden på begäran av en polismyndighet eller Migrationsverket är tvungen att lämna ut uppgifter för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning. Därmed är det troligt att antalet gömda som inte går i skolan kommer att vara fortsatt högt eftersom risken att myndigheten får reda på familjens gömställe är alltför stor.

Ersättning från staten till respektive kommun föreslås ske genom stadsbidrag utifrån en uppskattning av antalet barn som håller sig undan verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning. I beräkningen ska även beakta de verkliga kostnaderna för verksamheten. Genom denna hanteringsordning kan inte bidraget anpassas till det faktiska antalet elever eller till de verkliga kostnaderna som kommunen har för dessa barn. Stadsledningskontoret anser därför att det tänkta ersättningssystemet bör omarbetas så att respektive kommun får täckning för sina respektive kostnader.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet förklaras omedelbart justerat.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet. Barn/ungdomar som lever gömda befinner sig i en utsatt situation. En rätt att gå i skolan skulle innebära att de fick möjlighet att komma ur sin isolering och få ingå i ett socialt sammanhang. Förvaltningen ställer sig dock tveksam till att det inte införs förbud för polisen att hämta barn/ungdomar som skall avvisas/utvisas i förskolor eller skolor.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Per Olsson (mp) och Inger Stark (v) enligt följande

Det är självklart att barns rätt till utbildning är en okränkbar rättighet. Samhället måste anstränga sig maximalt för att den rätten inte ska bero på medborgarskap eller vilka papper som finns tillgängliga för att styrka barnets identitet.

Förslaget i utredningen är i rätt riktning. Barn och unga som lever gömda ska ha rätt till utbildning i det offentliga skolväsendet. Många mår psykiskt dåligt och särskilda resurser krävs för att ge dem stöd. Det finns däremot flera brister i systemet som föreslås. Om inte skolan får fungera som en frizon där man inte riskerar att bli påkommen och hämtad av polis och rättsväsende, kan det leda till att familjer håller sina barn från skolan för att skydda sig själva och syskon till barnet. Möjligheten att göra skolor till frizoner behövs utredas ytterligare.

Dessutom är flyktingmottagning är ett odelat statligt ansvar. Det innebär att kostnader för att införa en reglerad rätt till utbildning i olika former för barn och ungdomar som håller sig undan ett avvisnings- eller utvisningsbeslut måste därför finansieras fullt ut av staten. Den modell som föreslås i utredningen gör att ersättningarna till kommunerna inte anpassas till faktiskt antal elever, flyktingströmmar eller till de verkliga kostnaderna. Utredningens förslag omfattar dessutom endast barn som fått ett verkställbart beslut om utvisning eller avvisning. Barn som aldrig har ansökt om uppehållstillstånd, s.k. papperslösa barn, omfattas däremot inte av lagregleringen.

Bättre är om rätten till utbildning verkligen erkänns alla barn och att den finansiella modellen mer liknande den som används för diplomatbarn.